

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

שער
שלישי

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

ל"ג בעומר

(חלק כב)

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וארבע לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלכותי שיחות
שבוע חג הפסח, יג"ט ניסן, ה'תשפ"ד (ב)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2024
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

ל"ג בעומר

138

(האחרונים) דר' עקיבא נותרו בחיים –
היפך ענין ההסתלקות (דרשב"י)!

ויש לומר הביאור בזה: ביום
ההסתלקות הצדיק מצטרפים יחד, כל
מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל
ימי חייו⁷, אשר הם (מעשיו וכו') חייו
האמתיים⁸. והיינו, שביום ההסתלקות⁹
מגיע הצדיק לשלימותו¹⁰, וענין זה
מאיר אז בגילוי.

וכיון שעבודת רשב"י היתה ההיפך
מהנהגה ד(כ"ד אלף תלמידי ר'
עקיבא ש) „מתו“¹¹, בהיותה עבודה
הגורמת להיות „פסקו מלמות“
(כדלקמן) – לפיכך חל יום ההילולא
שלו, שבו שלימות עבודתו מאירה
בגילוי, ביום שבו „פסקו“ – בל"ג
בעומר¹².

אך צריך להבין: כיון שרשב"י
דוקא, מבין חמשת תלמידי ר' עקיבא,

א. בנוגע לשמחה ביום ל"ג בעומר
הובאו כמה טעמים – ומהם:

(א) תלמידי ר' עקיבא (ש) „מתו מפסח
ועד עצרת“¹ – „פסקו מלמות“².

(ב) הוא יום הילולא³ – יום השנה
להסתלקותו⁴ – דרשב"י, שצוה לשמוח
ביום ההסתלקותו⁵.

וכיון שכל עניני התורה הם בדיוק,
צריך לומר, שיש שייכות בתוכן ובענין
בין שני המאורעות הנ"ל (בנוסף על זה
שרשב"י היה תלמידו של ר' עקיבא).

וצריך להבין: מהי השייכות בין
מאורע זה שתלמידי ר' עקיבא „פסקו
מלמות“ להילולא דרשב"י?

ולכאורה, אדרבה – שני מאורעות
אלו הם דבר והיפוכו: רשב"י היה אחד
מחמשת התלמידים דר' עקיבא שנותרו
בחיים ו„הם העמידו תורה“⁶, ואם כן,
בשמחה על כך שתלמידי ר' עקיבא
פסקו מלמות מודגש של"ג בעומר הוא
יום שבו רשב"י ושאר התלמידים

(1) יבמות סב, ב.

(2) מאירי שם בשם הגאונים. טוש"ע
(וּדְאָדָה"ו) אור"ח סתצ"ג ס"ב (ס"ה).

(3) זח"ג רצו, ב. ועיג"כ זח"א ריה, א.

(4) פת"ח שער ספירת העומר פ"ז, ובכ"מ.

(5) עיין פת"ח שם. וראה ד"ה להבין ענין
הילולא דרשב"י בסה"מ אדה"ז תקס"ד (ע' קא)
ועוד – בטעם שעושין שמחה אף שנקבע תענית
על מיתת צדיקים. וראה לקו"ש ח"ז ע' 343
בהערה, וש"נ.

(6) יבמות שם. – ובב"ר (פס"א, ג) וקה"ר
„פ"א, ו' ד' תלמידים.

(7) אגה"ק סי' זך.

(8) ראה ביאור אגה"ק הנ"ל „נודע שחי
הצדיק אינם חיים בשרים“, כ"א חיים רוחניים.

(9) להעיר ממש"נ: ויהיו חיי גו' שני חיי שרה
(כולן – ביום אשר) ותמת שרה.

(10) ראה בענינו – סידור שער הל"ג בעומר
(דש, סע"ב ואילך).

(11) להעיר מזה"ב קצ, ב.

(12) ראה שער הכוונות ענין ספה"ע דרוש יב:
רשב"י ע"ה הוא מחמשה תלמידי הגדולים של
ר"ע ולכן זמן שמחתו ביום ל"ג לעומר כפי מה
שביאר לעיל ביום ל"ג לעומר (ע"ש).

(* כנראה צ"ל „בשריים“ (ב' ידיו), כמו
רוחניים שבהמשכו.

היתה הסתלקותו בל"ג בעומר, בהכרח לומר שענין „פסקו מלמות” יש לו שייכות מיוחדת אליו, יותר מלשאר ארבעת התלמידים – ובמה נשתנה רשב"י בענין זה משאר ארבעת תלמידי ר' עקיבא?

ב. ויש לומר בזה, בהקדים הביאור במאמר חז"ל¹³ שכ"ד אלף תלמידי ר' עקיבא „לא נהגו כבוד זה לזה” – דלכאורה תמוה:

הלא ר' עקיבא הוא בעל המאמר „ואהבת לרעך כמוך – זה כלל גדול בתורה”¹⁴. ואם כן, איך יתכן שתלמידי – הנקראים בתורת אמת בשם תלמידי ר' עקיבא – לא ינהגו כבוד זה לזה?

ואחד הביאורים בזה הוא¹⁵: כל אחד מתלמידי ר' עקיבא היתה לו דרך משלו בהבנת תורת רבו¹⁶, ועל פי דרכו עבד את ה'. עבור האחד היה העיקר אהבת ה', ועבור חבירו – יראת ה', וכיוצא בזה. וכל אחד מהם היה אופן הלימוד והעבודה שלו חדור בו כל-כך¹⁷, עד שהיה ברור בדעתו שמי שאינו צועד בדרך זו, יש חסרון בשלימותו.

ובהיותם תלמידי ר' עקיבא, שהדגיש והפליא מעלת ענין „ואהבת

(13) יבמות שם.

(14) ספרא עה"פ (קדושים יט, יח).

(15) ראה בכ"ז גם לקו"ש ח"ז ע' 342-3. וראה

גם חלב"ב ע' 149 ואילך.

(16) כי אין דיעותיהן שוות (ראה ברכות נח, א. סנה' לח, א). וראה אבות (פ"ב מ"ט) ה' תלמידים היו לו לרביז"א צאו וראו איזו היא דרך טובה שיזבג בה האדם, וכא"א אמר דבר שונה מכל השאר. – וראה המשך תער"ב פרק יג.

(17) להעיר מתניא פ"ה „והוא יחוד נפלא כו' מכל צד כו' דם ובשר כבשרו כו'”.

לרעך כמוך” – לא הסתפק כל אחד מהם בעלייתו בעצמו מחיל אל חיל, אלא השתדל להשפיע גם על כל חבריו שיעבדו אף הם את ה' בדרך שלו דוקא. וכאשר שאר התלמידים לא קבלו דרך זו – בהיות חדורה בהם דרך העבודה שלהם – הרי „לא נהגו כבוד זה לזה”: כיון שהיו אנשי אמת, ולא ח"ו „אחת בפה ואחת בלב”¹⁸, לא היו יכולים לחוש רגש כבוד אמיתי זה לזה, לפי שלדעתם היה לזולת חסרון בשלימות דעבודתו יתברך.

ג. והנה, כיון שהיו תלמידי ר' עקיבא, מובן, שדרך עבודה זו של התלמידים – להיות כל אחד שקוע כל-כך באופן עבודתו, עד שאינו יכול להעלות בדעתו שגם ע"י דרך אחרת תיתכן שלימות – יש לה שורש בעבודת ר' עקיבא עצמו.

ויש לומר ההסברה בזה: רבי עקיבא היה כל ימיו בתנועה של מסירת-נפש (ובתשוקה לזה), כדאיתא בגמרא¹⁹ שאמר ר' עקיבא לתלמידיו: „כל ימי הייתי מצטער .. מתי יבוא לידי ואקיימנו”.

ומסירת-נפש הלא היא ענין המקיף את מציאות האדם וחודר בו לגמרי. דבשעה שאדם עומד בתנועה של מסירת-נפש, לא נשאר שום חלק בנפשו וכו' שאינו חדור במסירת-נפש זו.

וזה היה גם סדר עבודתם של כ"ד אלף תלמידי ר' עקיבא:

הם קבלו מר' עקיבא תשוקה זו

(18) רש"י וישב לו, ד.

(19) ברכות סא, ב.

דקדושה²¹, שלא היתה המשכת אלקות באופן דעיקר בקביעות למטה.

וזה היה החידוש והיתרון דחמשת תלמידים אלו, ש"הם העמידו תורה" – העבודה ד"שוב"²².

בוודאי גם אצל תלמידים אלו, תלמידי ר' עקיבא, היה ענין המסירת נפש. אבל, אדברה, בהם היה זה באופן של שלימות, כפי שהיה אצל רבם ר' עקיבא, שהנהגתו ב"רצוא" היתה באופן ש"נכנס בשלום (וממילא, גרם הדבר אשר) ויצא בשלום"²³: המסירת נפש והרצוא שלו היו מלכתחילה, בשעה ש"נכנס (באופן של) בשלום" – באופן שיביא לכך שאח"כ, יצא בשלום, בחינת "שוב"; רצונו להתדבק בקב"ה בכלות הנפש ללא כל הגבלה הביא אותו לתוספת חיות, עד לשלימות, בעבודה של המשכת אלקות למטה.

ה. ויש לומר, על-דרך הרמז, שזהו ¹⁴¹ הטעם לכך של"ג בעומר הוא ביום ח"י אייר:

ידוע פתגם רבותינו נשיאינו²⁴ בנוגע לח"י באלול, שזהו היום ש"נותן חיות" בעבודה של אלול. ועל-דרך זה יש לומר בעניננו, שח"י אייר, ל"ג בעומר, "נותן חיות" בעבודה דחודש אייר.

למסירת-נפש, וממילא, כל ענין בעבודת ה' היה אצלם במסירת-נפש, באופן שכל מציאותם היתה נתונה בענין זה וחדורה בו. ועד כדי כך היו מסורים אל הענין בכל לב ונפש, שלא היה אצלם (באותה שעה) כל מקום לענין אחר.

ד. אף-על-פי-כן, מבלי הבט על גודל העילוי שבעבודתם, לא היה הדבר כפי הכוונה בשלימותה:

עבודת המסירת-נפש כשלעצמה מביאה את האדם לבחינת "רצוא" – רצון "לצאת" מהעולם ולהדבק בקב"ה בכלות הנפש; ולכן, אע"פ שעבורם הדבר הוא עילוי גדול ביותר – עבודה מתוך מסירת-נפש – מכל מקום, אין זה כפי שלימות הכוונה, דהכוונה העליונה היא שענין המסירת-נפש, "רצוא", יומשך (ויתר על כן – הוא שיביא לידי הנהגה) בבחינת "שוב", המשכת אלקות למטה²⁵. וזה נעשה ע"י עבודה מסודרת דוקא, עבודה שע"פ טעם ודעת.

ויש לומר, שזהו גם הפירוש הפנימי במאחז"ל²⁶, "וכולן מתו . . מפני שלא נהגו כבוד זה לזה והיה העולם שמם": כיון שעבודתם היתה באופן דמסירת נפש ורצוא, הרי העולם, שלמטה, היה "שמם" – שלא היה מקום דירה בבחינת "ישב אדם שם" אלא על-דרך מדבר

(21) ראה לקו"ת במדבר ב, ג. שם ד, ג ואילך.

(22) ראה תו"א שם, שלכן ה' רע"ק מקור כל תורה שבע"פ דכולהו אליבא דרע"ק (סנהדרין פו, רע"א), כי תורה היא מבחי' תיקון. ע"ש.

(23) חגיגה יד, ב (כגירסת הע"י. ירושלמי שם פ"ב ה"א). וראה תו"א שם. ד"ה אחרי מות שם בסופו. לקו"ש שם (ע' 990). ועוד.

(24) ס' השיחות תש"ה ע' 122. ועוד.

(20) ראה תו"א כה, ב. ד"ה כתוב באוה"ח בסה"מ אדה"ז אתהלך לאזניא (ס"ע לג). ובארוכה – ד"ה וכל הלבבות באוה"ת אחרי (כרך ב ע' תקלח). ד"ה אחרי מות תרמ"ט. לקו"ש ח"ג ע' 988 ואילך.

אלא שזה גופא הביאו לכך³⁰, שבצאתו מהמערה, לא היה סדר עבודתו באופן של התבודדות והתרחקות מישוב העולם, אלא אדרבה – „כל היכא דהוה מחי ר' אלעזר הוי מסי ר' שמעון"³¹: הוא הביא רפואה לעולם, ויתירה מזו, „אמר איכא מילתא דבעי לתקוני"³² – היינו, שחיפש אחר ענין שביכלתו לתקן בעולם.

דכיון שאצל רשב"י – אשר אמר „מדותי תרומות מתרומות מדותיו של ר' עקיבא"³³ – היה בגילוי שלימות אופן עבודת ר' עקיבא רבו, העבודה ד„נכנס בשלום ויצא בשלום", לפיכך, כניסתו למערה והיותו בה (רצוא) גרמו ל„שוב", תיקון וישוב העולם.

142 ודוגמתו בלימוד התורה שלו³⁴: לפני היותו במערה „מקשי רשב"י ומפרק ליה ר' פנחס בן יאיר", וכמה, „תריסר פירוקי"; ואילו לאחר המערה „מקשי רשב"י ומפרק ליה רשב"י", וכמה, „עשרין וארבעה פירוקי" – כפליים לתושיה.

(משיחת ש"פ אמור, ערב ל"ג בעומר, תש"נ)

וההסברה בזה: בענין החדשים ניסן ואייר, ידוע²⁵, שניסן – חודש הראשון – הוא כנגד מדת החסד, ואילו אייר – חודש השני – הוא כנגד מדת הגבורה. וזהו אחד הביאורים בשייכות פטירת תלמידי ר' עקיבא לימי הספירה, שעיקרם בחודש אייר²⁶, לפי שעבודת חודש אייר היא בקו הגבורה, העלאה ממטה למעלה, רצוא.

ואזי בא יום ל"ג בעומר ו„נותן חיות" בעבודה זו, שה„רצוא" וההעלאה לא יהיו באופן המביא „למות" ול„עולם שמים", אלא אדרבה – הוא מביא חיות (חיים) בעבודה זו, כך שתביא לעבודה ד„שוב"²⁷ – „נכנס בשלום (ו)יצא בשלום".

ו. ואופן עבודה זה מצינו בגילוי אצל רשב"י²⁸:

באותן י"ג שנה שהיה במערה, הרי היה בהתבודדות ובריוחוק מהעולם, עד אשר לא היתה בידו היכולת לקיים כמה מצוות מעשיות, וקיימן רק ברוחניות הענינים²⁹, וזהו ענין של „רצוא";

(25) ראה ל"ת להאריז"ל פ' ויצא ד"ה ענין הז' כוכבי לכת. וראה לקו"ש ח"ח ע' 6. ועוד.

(26) ראה לקו"ש ח"א ע' 263 ואילך. ועוד.

(27) וה"ו שלימות גם בענין הרצוא. כי זה מורה שהאדם „הגיע" ע"י הרצוא שלו לעצמות, ולכן נרגשת בו כוונת העצמות שהיא בענין ה„שוב", דירה בתחתונים דוקא (משא"כ רצוא שאינו מביא לשוב, ה"ה בבחי' הגילויים).

(28) לכללות סעיף זה ראה גם לקו"ש ח"ז ע' 309 ואילך.

(29) לקו"ת ר"פ שמיני.

(30) להעיר ממשנ"ת בלקו"ש שם, שעליו זה נעשה רק אחרי היותו שנת הי"ג בהמערה (משא"כ אחרי י"ב שנה אמר „מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה") – שדוקא התבודדות עוד שנה הביאה להנהגה דמסי ומפרק ר"ש.

(31) שבת לג, ב.

(32) שבת שם בסוף העמוד.

(33) גיטין סז, א.

(34) בל' הזוהר (קס"א, ריש ע"ב) קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא בר נש כו' ובפרט רשב"י וואס ב' אחידא כו' זח"ג רצב, א. וראה שם רפת, א.

